

Vlaamse overheid

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van
architectenwoningen in Oost-Vlaanderen**

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMSE MINISTER VAN
FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming
der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus
1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van
monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de
decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december
1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21
november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004
tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse
Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van
15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006, 28 juni 2007,
10 oktober 2007 en 22 september 2008;

Gelet op het ministerieel besluit van 24 september 2007
houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van voor
bescherming vatbare architectenwoningen in Oost-Vlaanderen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor
Monumenten en Landschappen van 3 april 2008,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet
van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en
dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari
1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21
november 2003, 30 april 2004 en 10 maart 2006:

1° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:
- als monument:

De gekoppelde architectenwoning A. Blanckaert en L. Singelyn-Blanckaert met
inbegrip van voortuintjes en achtertuin, zoals afgebakend op bijgevoegd
plan, gelegen te

Aalst (Aalst), Capucienenlaan 14, 16;

bekend ten kadaster:

Aalst, 1e afdeling, sectie B, perceelnummers 204B9, 204K8, 204L8, 204R6.

2° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:
- als monument:

architectenwoning Juliaan Lampens met inbegrip van de oprit, de
tuinpercelen die onmiddellijk aan het huis palen en de vijver, zoals
afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Nazareth (Eke), Stationsstraat 12;

bekend ten kadaster:

Nazareth, 2e afdeling, sectie B, perceelnummers 434K, 434L, 434W, 435K2,
435L2.

3° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde:

- als monument:

architectenwoning Jean Van den Bogaerde met inbegrip van de tuin, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Sint-Martens-Latem (Sint-Martens-Latem), Brakelstraat 25;

bekend ten kadaster:

Sint-Martens-Latem, 1e afdeling, sectie A, perceelnummer 67E.

4° Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

woning van ontwerper Pieter De Bruyne met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uit maken, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te

Aalst (Aalst), Stationsstraat 16;

bekend ten kadaster:

Aalst, 1e afdeling, sectie C, perceelnummer 996G4.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De selectie van beschermingswaardig geachte woningen binnen het thematisch-typologisch kader van de architectenwoningen in Vlaanderen, omvat vier woningen in Oost-Vlaanderen die een exemplarisch karakter vertonen binnen het oeuvre van de architect. Zij vervullen een voorbeeldfunctie, zowel binnen het eigen oeuvre van de architect of ontwerper, als voor zijn tijdgenoten. De erfgoedwaarde van de geselecteerde architectenwoningen ligt vooral in de oorspronkelijkheid en de zuiverheid waarmee ideeën, opvattingen, tendensen, stijlkenmerken of bouwkundige experimenten ten uitvoer worden gebracht. De architectenwoning vertoont tevens een symbolische betekenis als de leefomgeving van de architect en de plek waar zijn oeuvre tot stand is gekomen.

De eigen woning van Antoon Blanckaert illustreert treffend de vooruitstrevende tendens in de interbellumarchitectuur door zijn architectonische vormgeving en het materiaalgebruik. De naoorlogse landhuizen van Juliaan Lampens en Jean Van den Bogaerde vormen markante en toonaangevende voorbeelden van de vooruitstrevende privéwoningbouw die qua concept, vormgeving, materiaal en constructietechnieken, de internationale tendensen volgen. Pieter De Bruyne, één van onze meest toonaangevende interieurarchitecten en meubelontwerpers, verwezenlijkte een hoogst persoonlijke woning met atelier en toonzaal met een unieke ruimtelijke ervaring, circulatie en lichtinval rond specifieke meubelstukken.

De artistieke, historische, in casu architectuurhistorische waarde, en sociaal-culturele waarde van de gekoppelde woningen Antoon Blanckaert - Singelyn, Capucienenlaan 14-16 in Aalst, met inbegrip van de voortuintjes en achtertuin;

De artistieke waarde:

De architectonische vormgeving vertoont een sterk plastisch karakter door een harmonisch en evenwichtig samenspel van kubistische volumes en door een visueel contrasterend materiaalgebruik van baksteen en beton met afwerking in simili, en vormt een expressief vormgegeven creatie van de belangrijkste interbellumarchitect in Aalst.

De historische waarde, i.c. de architectuurhistorische waarde:

- De gekoppelde woning, opgetrokken in 1932, is een vroeg en goed bewaard werk van architect Antoon Blanckaert, een getalenteerd modernistisch ontwerper, en vormt het beginpunt van zijn succesvolle en zeer productieve carrière in de regio van Aalst.

- Het gebouw is representatief voor de modernistische en functionalistische richting in de interbellumarchitectuur en is in Aalst een zeldzaam voorbeeld en één der meest interessante gebouwen uit de interbellumperiode.
- De gekoppelde hoekwoning is een goed voorbeeld van een stadswoning in de kenmerkende architectuur van de Internationale Stijl met een boeiende planopbouw, dakterras, beton met afwerking in simili, brede ramen, en is door de markante hoekoplossing sterk aanwezig in het straatbeeld.
- De constructie getuigt van de toepassing van de nieuwe bouwmaterialen van het interbellum (beton, glas en staal) en van vernieuwende architecturale concepten in de woonhuisarchitectuur in het interbellum, met aandacht voor lucht, licht en comfort in de woning.

De sociaal-culturele waarde:

- De architectenwoning is exemplarisch voor de nieuwe manier van leven en rationeel wonen tijdens het interbellum, ten gevolge van een veranderende samenleving en de technologische vooruitgang.
- De architectenwoning fungeerde als 'uithangbord' voor een beginnende architectenpraktijk en blikvanger voor toekomstige opdrachtgevers.

De **artistieke, historische** in casu architectuurhistorische waarde, en **sociaal-culturele** waarde van de *architectenwoning van Juliaan Lampens, Stationsstraat 12 Eke*, met inbegrip van de oprit, de tuinpercelen die onmiddellijk aan het huis palen en de vijver;

De artistieke waarde:

De eigen woning van Juliaan Lampens bezit een artistieke waarde door de originaliteit van het architectonische concept en de hedendaagse vormgeving van de woning, uitgewerkt als een open huis onder een groot betonnen dak gedragen door stalen profielen, met veel verwerking van hout en glas, met een sobere en heldere binnenruimte waarin veel aandacht voor lichtinval.

De historische waarde, i.c. de architectuurhistorische waarde:

- De eigen woning van architect Lampens is een baanbrekend werk van één van de belangrijkste naoorlogse architecten in Vlaanderen, vooral bekend als ontwerper van de betonnen bedevaartkapel van O.-L.-Vrouw van Kerselare in Edelare (1966), en van verschillende eengezinswoningen in minimalistische betonarchitectuur.
- De architectenwoning is de eerste moderne woning van architect Lampens gebouwd in 1960, een keerpunt in zijn architecturaal oeuvre. De intact bewaarde eigen woning van architect Lampens ligt aan de basis van zijn later werk.
- De vrijstaande woning is een goed bewaarde getuige van een vernieuwend architecturaal concept in de woningbouw en de landhuisarchitectuur na de Tweede Wereldoorlog, zowel wat betreft de open planopbouw met een grote flexibiliteit, het gebruik van een modulair systeem en het toepassen van een "natte kern", als het materiaalgebruik, zoals beton, de dragende stalen structuur en dubbele beglazing, en tenslotte in het globale concept van de woning volledig ingepast in de groene omgeving.
- Woontypologie en vormtaal, herleid tot de zuivere essentie van het bouwen en wonen, en het moderne materiaalgebruik (veel hout), vinden aansluiting bij internationale voorbeelden van Le Corbusier, Mies Van der Rohe, de moderne Scandinavische architecten en de Japanse huizenbouw.

De sociaal-culturele waarde:

- De architectenwoning is een goed voorbeeld van de internationale ontwikkelingen op het vlak van het individuele wonen in de 20ste eeuw, waarin de leefkwaliteit een belangrijke rol speelt in de functionele en doordachte benadering van de architectuur.
- De eigen woning van de architect is belangrijk als 'uithangbord' voor een architectenpraktijk; als eerste ontwerp van Lampens in zijn kenmerkende moderne stijl betekende dit ontwerp de doorbraak van een eigenzinnig oeuvre en een stimulans voor een nieuw, doch beperkt vooraanstaand cliëntèle.

- Het landhuis is een kenmerkend voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de villabouw, die in de 20ste uitdrukking gaf van de maatschappelijke ontwikkelingen.

De **artistieke, historische, in casu architectuurhistorische en sociaal-culturele waarde** van de *architectenwoning van Jean Van den Bogaerde, gelegen te Brakelstraat 25 in Sint-Martens-Latem*, met inbegrip van de tuin;

De artistieke waarde:

- De originaliteit van de bijzondere en esthetische vormgeving van het gebouw weerspiegelt op een geraffineerde wijze de functionaliteit van woning en werkruimte; het geprefabriceerde houten constructiesysteem wordt geaccentueerd in een plastisch lijnenspel en in een opvallende gebogen dakstructuur.

- Architect Jean Van den Bogaerde ontwierp een vooruitstrevend woonconcept met een open bouwplan met een hoge esthetische ruimtebeleving en met aandacht voor een esthetische vormgeving van de interieurafwerking.

De historische waarde, i.c. de architectuurhistorische waarde:

- De woning van J. Van den Bogaerde, gebouwd in 1966, is een gaaf bewaard werk van één der toonaangevende ontwerpers in de naoorlogse Belgische architectuurwereld.

- De woning is typologisch representatief als eigen woning met tekenbureau van een vooraanstaand avant-garde architect.

- De woning van J. Van den Bogaerde is een getuige van de ontwikkelingen van de architectuur op het vlak van de vrijstaande eengezinswoning, zowel betreffende de open planopbouw, het materiaalgebruik, als het constructiesysteem met de toepassing van prefabricatie door middel van houten skeletbouw en spanten.

- Het architecturale concept is organisatorisch en praktisch door het centraliseren van verschillende functies in een "natte" kern en door het gebruik van een modulair systeem waarin een grote flexibiliteit van de ruimte mogelijk is door het gebruik van beweegbare tussenwanden en van schuifdeuren, waardoor de ruimtes perfect in elkaar overvloeien.

- De woning vertoont een interessante en progressieve architectonische vormtaal die de skeletconstructie en de functionele opsplitsing op uitdrukkelijke wijze zichtbaar maakt, aansluitend bij de internationale avant-garde, zoals Le Corbusier, Mies van der Rohe en Frank Lloyd Wright en de voorbeelden van het "Case Study House Program" in California en toont verwantschap met Japanse architectuur.

- De samenhang van de villa met de eveneens door de architect aangelegde tuin maakt deel uit van het globale concept van woning en kantoorruimte met een rationele structuur en een flexibel karakter.

De sociaal-culturele waarde:

De woning is illustratief voor de belangrijke ontwikkelingen op het vlak van het individuele wonen zowel qua het economisch interessant industrieel constructiesysteem als wat betreft planindeling, tegemoet komende aan de maatschappelijke veranderingen in de naoorlogse periode. De woning speelde een belangrijke rol als 'uithangbord' voor de architectenpraktijk.

De **artistieke en historische in casu architectuurhistorische waarde** van de *woning Pieter De Bruyne, gelegen Stationsstraat 16 in Aalst*, met inbegrip van de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken met name:

- Bedden (4 stuks) éénpersoons;

- Bedwand met nachttafels (slaapkamer);

- Bergkast in zwart getint mahonie, drie neerklappende deuren bekleed met -

- zwart leder (86x248x50);

- Bergkast in palissander met gelakte structuur en deuren bekleed met leder, rode lijst onder dekblad (slaapkamer);

- Bureau in palissander en wengé met twee ladenblokken (75x190x80);

- Chantilly-kast (160x105x55);

- Combinatie Elementmeubel in palissander, 1958. Element met dubbele deur (85x120x47) en element met 5 laden (85x60x47);
- Diakast ingebouwd in kast met viltbekleding (blauwe kamer);
- Ingebouwd meubilair in formica zoals meterkast en brievenbus (inkomhal), vestiairekast (traphal/vestiaire), bergkasten (kantoor-atelier), hangkast (kantoor-atelier), wandkast (blauwe kamer), bibliotheekkasten (privé-atelier), wandkasten (leefkamer), wandkasten - kleerkasten - bibliotheekkasten (kinderkamers), wandkast (badkamer); wandkasten met deuren - plantenbak (hal 3de verd);
- Haard Donbar (gastenkamer);
- Kantoorblok in wit formica;
- Kast -blauwe glazen- met blauw gelakte houten structuur, en blauw glazen panelen en ingebouwd kastje met spiegelvlak (75x142x60);
- Keuken: resocub en kasten in wit formica;
- Kleerkast hout met vier deuren (slaapkamer);
- Kroonluchters Arteluce (6 stuks);
- Plafondluchters (11 stuks);
- Sofa met textielbekleding (blauwe kamer);
- Sokkels in formica meestal bekleed met vilttapijt in ontvangstruimte, toonzaal, blauwe kamer, gastenkamer;
- Schrijftafel in wit formica;
- Slaappodium met toilet en bergkast (gastenkamer);
- Spiegel Arteluce, rond in witgelakt metaal met ingewerkte verlichting;
- Spiegel Arteluce;
- Stoel in wengé en zwart leder (80x46x52);
- 8 stoelen in wengé en textiel (80x46x52);
- Stoelen (2 stuks) DKR-2 Charles en Ray Eames;
- Stoelen (2 stuks) LCM Charles en Ray Eames;
- Stoel 646 (1 stuk) Gio Ponti;
- Tafel in zwart getint mahonie (76x230x89,5);
- Tafel -lage ronde- met wit gelakte houten structuur, grijze glazen -dekplaat en centrale sierbak met keien (130x45);
- Tafel - lage ronde- in padouk met donkere glazen dekplaten (120x45);
- Tafellampen Stilnovo (3 stuks);
- Tekentafel in wit formica;
- Tekentafel Unic ingebouwd in sokkel van wit formica;
- Venstertablet op stalen steunen (slaapkamer);
- Vrouwenfiguur in gips;
- Wandluchters Arteluce (13 stuks);
- Wandluchters Stilnovo - Sotsas (1 stuk);
- Werkbladen en lessenaars in wit formica (kinderkamers);
- Zetel in groen textiel Arflex (77x77x77);
- Zetel in zwart leder Arflex (77x77x77);
- Zitbank/opbergbak met losse kussens (gastenkamer);
- Zitbank, in vierkant ingewerkte cirkelvormige bank met lederen kussens (rode kamer);

De artistieke waarde:

Eén van de hoogtepunten van de interieurkunst uit de naoorlogse periode in Vlaanderen. De architectuur van het gebouw, zowel het bestaande 19de-eeuwse rijhuis als de toegevoegde nieuwbouw, is slechts het omhulsel van een uitzonderlijk interieur met een unieke ruimtelijke ervaring. Het komt voor als een compacte doos, geconcipieerd als een meubelstuk in drie dimensies, in de uitwendige schil ingepast, en er per definitie onlosmakelijk mee verbonden. Elke afzonderlijke ruimte vormt een assemblage van wand-, vloer- en plafondbekledingen, met ingebouwd meubilair (wandkasten, sokkels, lichtbakken, zitbanken e.d.) en aangepaste verlichting (dag- en kunstlicht). Alles wat niet onroerend is door bestemming, in casu het losse meubilair (meubels, verlichtingsarmaturen en sierstukken) is voor dit specifieke interieur geconcipieerd door Pieter De Bruyne. In de 'blauwe kamer' en de 'rode kamer', is de ruimte zelfs rond specifieke losse meubelstukken opgebouwd, zowel in een ruimtelijke, vormelijke en semantische als in een functionele dialoog. Dit losse meubilair biedt

tevens een representatief overzicht van het oeuvre van Pieter De Bruyne, een internationaal vermaard en toonaangevend meubelontwerper.

De historische waarde, in casu de architectuurhistorische waarde: gaaf bewaarde architecten/kunstenaarswoning en atelier in stedelijke context, een uniek tijds- en persoonsdocument met een hoogst oorspronkelijk interieur representatief voor de vroege jaren 1970, met aangepaste meubels uit de jaren 1950 tot 1975, ontworpen door de kunstenaar zelf, aangevuld met bekende eigentijdse designstukken. Deels gerealiseerd in een eind 19de eeuwse woning en uitgebreid met een functionele nieuwbouw. Vooral in de bestaande 19de eeuwse ruimten werden de grenzen van de ruimtelijke verbeelding maximaal afgetast. Lichtschachten voor dag- en kunstlicht doorbreken en verbinden de opeenvolgende niveaus en geven een nieuwe dimensie aan de bestaande formele ruimte-indeling.

De geladenheid van de kamers aan straatzijde staat in contrast en ook in verbinding tot de functionele, open en luchtige nieuwbouw waar natuurlijk licht overvloedig binnenvalt.

Specifiek voor de binneninrichting van de woning is de volkomen, doosvormige aankleding met een strakke vlakverdeling en een sterke accentuering, of een in elkaar vloeien van vloer, wand en zoldering. Karakteristiek voor de nieuwbouw is de veelvuldige toepassing van schuivende panelen die de ruimtes indelen of ontsluiten, en de aanwezigheid van de open wenteltrap als verticale circulatie-as.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing: de beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994), gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 (Belgisch Staatsblad van 22 augustus 2006).

20 OKT. 2008

Brussel,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

Dirk VAN MECHELEN